

Hogere risicoklasse terugschalen naar een lagere risicoklasse

De zin en onzin van het validatie-protocol SC 548 in de praktijk

Bij een validatie wordt op basis van een vooropgesteld protocol (SC 548 in dit geval) nagegaan of een bepaalde werkmethode geschikt is om een asbestsanering, op een veilige wijze en met het juiste eindresultaat, in de praktijk uitvoerbaar te maken.

Door: Jan Horyon

Voor er gedacht moet worden aan het validatieprotocol (SC 548) moet men bekend zijn met de risicoklasse van de afvalstoffenmanager SMA-rt. SMA-rt is de praktische uitwerking van het TNO-rapport R2004/523 risicogerichte classificatie van werkzaamheden met asbest en de in dat kader ontwikkelde database met asbestcon-

centratieingen bij diverse activiteiten aan diverse asbesthoudende materialen. De risicoklasse is een verplicht onderdeel in een asbestinventarisatierapport (SC 540) en wordt bepaald door middel van het invoeren van de gegevens over de te verwijderen asbesthoudende toepassing in SMA-rt.

Begrijpelijk is dat SMA-rt in de praktijk niet alle activiteiten van de te saneren onderdelen kan standaardiseren. Elk project is uniek en elke toegepaste asbestbron staat op zichzelf in het totale project. Het gaat dus om een aanpak die specifiek op de situatie is afgestemd.

Terugschalen

Het validatieprotocol heeft meestal als doel om een hogere risicoklasse terug te schalen naar een lagere risicoklasse. Ook dient de 'best bestaande techniek' toegepast te worden, waarbij de veiligheid van mens, dier en omgeving op een verantwoorde en ook onderbouwde wijze zal worden gewaarborgd. In de praktijk wordt meestal gedacht dat na

valideren de uitvoering een stuk goedkoper is. Dat is niet het juiste uitgangspunt. Het toepassen van het SC 548 validatieprotocol heeft volgens mij een andere doelstelling:

- de fysieke belasting van uitvoerende partijen tot het minimum beperken;
- de duur van het blootstellingsrisico tot het minimum beperken;
- dat de aangepaste werkmethode een positieve bijdrage levert aan de duur en blootstelling van gevaren;

Hierbij valt te denken aan:

- gelijke en repeterende handelingen die identiek zijn en waarbij het risico op blootstelling aantoonbaar zeer laag is;
- het werken in besloten en/of kruipruimten;
- omgevingen bij hoogspanningsstations en/of schakelaars;
- radioactieve omgevingen;
- ander soort stralingsomgevingen zoals röntgen;
- het risico met slangen indien er gewerkt zal worden middels onafhankelijke ademlucht.

Indien de resultaten van de validatie positief zijn, dan kan dit mogelijk voor de opdrachtgever; afhankelijk van de situatie en de omvang, een financieel voordeel opleveren, wat een positieve bijkomstigheid is.

Validatieplan

Bij het uitvoeren van een succesvolle validatie moeten verschillende stappen ondernomen worden. De stappen die moeten worden ondernomen (de validatiemethode), worden beschreven in een validatieplan. In dit validatieplan moeten ten minste de eisen uit het SC 548 protocol worden beschreven. De norm is als volgt opgebouwd:

- a. Het vaststellen van een gedetailleerd werkplan of methode door de saneerder (dus niet het SC 540 bedrijf);
- b. Het uitvoeren van luchtmetingen;
- c. Het vaststellen van logische werksenario's;
- d. Het uitrekenen van 8-uursgemiddelde concentraties op basis van de scenario's;
- e. Het indelen in risicoklassen.

Tijdens de uitvoering is het van belang dat de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd volgens het validatieplan dat door de saneerder (SC 530) is opgesteld. De DTA-er dient vanuit zijn rol invloed uit te oefenen op het werk. Denk hierbij aan de opbouw van containments, de plaatsing van deco-units, onderdruk machines etcetera. Om de uitslagen niet te beïnvloeden staat, tijdens de uitvoer van de proef, de onderdruk machine niet aan. Deze dient uitgeschakeld te blijven totdat de droge eindschoonmaak heeft plaatsgevonden. Bij de natte eindschoonmaak mag de onderdruk machine weer worden ingeschakeld. Tijdens de natte eindschoonmaak zal er niet meer gemeten worden.

Indien, tijdens de validatie, de werkzaamheden anders zullen worden uitgevoerd als omschreven in het validatieplan, kan de meting ongeschikt zijn. De analist die de meting uitvoert bepaalt, op basis van het vooraf beschreven protocol, hoe het wordt gedaan en heeft hierin ook het laatste woord. Indien er wordt afgeweken van het validatieplan zal dit moeten worden opgenomen in de eindrapportage. In de uiteindelijke rapportage dient

beschreven te worden wat de werkelijke uitvoering is geweest waarbij de metingen zijn uitgevoerd en waarvoor de uiteindelijke risicoklasse-indeling geldt.

Ademzone

Bij het verrichten van de PAS-metingen is het van belang dat er met acht liter per minuut gemeten wordt. Een PAS-meting (Personal Air Sampling) is een meting die in de ademzone plaats zal vinden. Gezien het te laag bemonsterde volume is het meten met twee liter per minuut niet toegestaan. Zolang de handeling duurt dient er gemeten te worden waarbij de handeling herhaald zal worden totdat er ten minste een uur is gemeten. Indien er korter dan een uur is gemeten zal worden, wat praktisch niet haalbaar is, moeten er extra velden geteld worden om het lage monstervolume te corrigeren. Tevens dienen de uitgevoerde

Voorbeeld 1

Volgens SMA-rt:

Het verwijderen van circa vijftig asbesthoudende plaatjes in een gebouw dat gerenoveerd wordt (risicoklasse 2 binnensanering containment).

Volgens SC 548 validatie:

Het valdieren van drie gelijke situaties met als doel terugschaling van een risicoklasse 2 (binnensanering) containment naar een risicoklasse 2 (binnensanering) zonder containment. Resultaat is een onderbouwde verantwoorde aangepaste werkmethode.

Reden:

1. Fysieke belasting van werknemers verminderen.
2. Doorlooptijd verkorten.
3. De belasting van het milieu verminderen.

Bereikte resultaten:

1. Het creëren van drie containments in plaats van 47 containments.
2. De doorlooptijd is aanzienlijk verkort waardoor ook de fysieke belasting tijdens de uitvoering sterk is gereduceerd.

3. Door minder gebruik van spuitlijm, tape, folie en dergelijke, is de werkwijze minder milieubelastend.
4. Het project is in dit geval voordeliger uitgevoerd waar vervolgens de opdrachtgever de vruchten van plukt.

Voorbeeld 2

Volgens SMA-rt:

Het reinigen van cellen en vermogensschakelaars in een hoogspanningsstation (risicoklasse 2 binnensanering containment).

Volgens SC 548 validatie:

Het valideren van drie gelijke situaties met als doel terugschaling van een risicoklasse 2 (binnensanering) containment naar een risicoklasse 2 (binnensanering) zonder containment. Resultaat is een onderbouwde verantwoorde aangepaste werkmethode.

Reden:

1. Veiligheid waarborgen en het risico bij blootstelling aan hoogspanning tot het absolute minimum beperken.
2. Fysieke belasting van werknemers verminderen.
3. Doorlooptijd verkorten.
4. De belasting van het milieu verminderen.

Bereikte resultaten:

1. Het creëren van drie containments in plaats van 44 containments.
2. Het risico bij blootstelling aan hoogspanning minimaliseren.

3. De doorlooptijd is aanzienlijk verkort waardoor ook de fysieke belasting van de uitvoerende, maar ook die van derden die de schakelingen van de vermogensschakelaars uitvoeren, sterk is gereduceerd.
4. Door minder gebruik van spuitlijm, tape, folie en dergelijke, is de werkwijze minder milieubelastend.
5. Het project is in dit geval voordeliger uitgevoerd waar vervolgens de opdrachtgever de vruchten van plukt.
6. Het risico betreffende veiligheid is niet alleen voor de saneerder beperkt maar ook die van derden die bij het proces betrokken zijn.

Voorbeeld 3

Volgens SMA-rt:

Het reinigen van circa 3.600 m² gevels waarop asbesthoudend stof is aangetroffen (risicoklasse 2 binnensanering containment).

Volgens SC 548 validatie:

Het valdieren van drie gelijke situaties met als doel terugschaling van een risicoklasse 2

(binnen sanering) containment naar een risicoklasse 1 (binnensanering). Resultaat is helaas in de praktijk niet weten te behalen. Dus een onderbouwde verantwoorde aangepaste werkmethode was bij deze situatie niet haalbaar.

Bereikte doel:

Het project is in dit geval, in tegenstelling tot de verwachtingen, duurder uitgevallen hetgeen een tegenvaller betekende voor de opdrachtgever. Ook was de doorlooptijd voor de sanering langer. De reden hiervoor: De besmetting op de gevels bleek van een andere aard te zijn als in de praktijk de verwachting was.

metingen en handelingen representatief te zijn aan de werkelijke saneringslocatie. De metingen dienen te worden uitgevoerd conform ISO 14966 of NEN 2939. Indien er gemeten zal worden volgens de fasecontrastmethode (alleen toegestaan bij verlaging van risicoklasse 3 naar 2) zal dit geschieden volgens de NEN2990.

Om de robuustheid en representativiteit van een bepaalde werkmethode te bepalen dienen er altijd drie situaties gemeten te worden. Met betrekking tot personeffecten dient de validatie altijd door twee werknemers te worden uitgevoerd.

Praktijkvoorbeelden

In de volgende drie praktijkvoorbeelden wordt een uiteenzetting gegeven van de

aanleiding en de doelstelling om te gaan valideren.

Risico op boete

Zoals uit bovenstaande voorbeelden blijkt dient er goed nagedacht te worden over een juiste techniek en hoe deze toe te passen in de praktijk. Een financiële overweging om een validatie uit te voeren dient nooit de drijfveer te zijn. Het op de juiste wijze uitvoeren van een validatie brengt uiteraard ook de nodige kosten met zich mee.

Bij het maken van de juiste keuze zal de ervaring van de uitvoerende saneerder, de communicatie naar de klant en de mogelijkheid om het toe te passen in de praktijk een grote rol spelen.

Tevens dient er opgemerkt te worden dat er inventariserende partijen (SC 540) zijn

die een terugschaling zonder het toepassen van een SC 548 als normaal beschouwen. Hierbij loopt de saneerder (SC 530) als uitvoerende partij, maar ook de opdrachtgever (eigenaar van het asbest), het risico op een stillegging met als gevolg een boete. ■

Jan Horyon
HORYON b.v.

